

Денис Володимирович МОЛДОВАНОВ,

аспірант кафедри правового забезпечення

господарської діяльності факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

ФІНАНСОВО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ РОЗВИТКУ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ

Сфера відновлюваних джерел енергії (далі ВДЕ) у світі активно розвивається з кожним роком. Проекти у цій сфері є перспективними та необхідними для всього суспільства. Однак підвищені ризики для інвестування в сферу альтернативних джерел енергії та великі строки окупності проектів створюють несприятливі умови для належного фінансування зазначеної галузі.

Держава з ринковою економікою повинна забезпечувати потреби суспільства у найнеобхідніших благах та послугах. Водночас послуги в окремих галузях інфраструктури, до якої також відносять альтернативну енергетику, притаманні риси суспільного блага, як і будь-якому джерелу електроенергії. Так зобов'язання з забезпеченням суспільства даною послугою, а також сприяння розвитку цієї сфери, покладаються на державу, тобто на її бюджет, з якого і фінансуються енергетичні проекти.

Однак, зважаючи на складність прямого фінансування розглядуваної інфраструктури, держава створює певний фінансовий механізм, за допомогою якого здійснюється державне регулювання окремих галузей, що зводить до мінімуму її витрати з бюджету, створює сприятливі умови для розвитку сфери альтернативної енергетики та забезпечує виконання зобов'язань державою.

Законодавством України, яке регулює питання альтернативної енергетики, передбачено декілька стимулюючих засобів виробництва та споживання енергії, виробленої з альтернативних джерел, а саме:

- застосування економічних важелів і стимулів;
- створення сприятливих економічних умов для спорудження об'єктів альтернативної енергетики [1].

Виходячи з цього можна виокремити декілька категорій стимулюючих засобів: важелі, стимули та створення сприятливих умов.

В науковій літературі не існує одностайного підходу щодо визначення ролі фінансових стимулів і важелів в фінансовому механізмі.

Так, Л. Лазебник зазначає, що фінансовий механізм – це комплекс дій органів управління, які діють шляхом застосування фінансових інструментів, важелів, стимулів, санкцій, методичних засобів та техніки фінансового планування, організації, регулювання та контролю [2, с. 61].

Б. А. Райсберг, Л. Ш. Лозовський, Е. Б. Стародубцева вважають, що фінансовий механізм – це складова господарського механізму, сукупність фінансових стимулів, важелів, інструментів, форм та способів регулювання економічних процесів і відносин (3, с. 369). Тобто ця група науковців розглядає фінансові важелі та стимули як рівноправні складові фінансового механізму.

У свою чергу О. М. Ковалюк розглядає фінансовий механізм, як спосіб організації економіки, який складається з таких елементів, як фінансові методи, фінансові важелі, правове, нормативне та інформаційне забезпечення, фінансова політика [4]. Тобто представники зазначеного напрямку розглядають фінансові стимули, як складову фінансових важелів.

Однак, розглядаючи фінансовий механізм в альтернативній енергетиці, вважаємо за потрібне, розглядати його за класифікацією наданою в Законі України «Про альтернативні джерела енергії» [1].

Так розглядаючи фінансові стимули необхідно згадати, що О. П. Кириленко під економічними (фінансовими) стимулами розуміє, певні заохочення зацікавлених суб'єктів господарювання для досягнення певних фінансових результатів. До них належать заохочувальні фонди, які утворюються з прибутку, бюджетне фінансування ефективних напрямів розвитку господарюючих суб'єктів та інше [5].

У свою чергу С. Батіщева суть фінансового стимулу зводить до певної дії, а саме зазначає, що фінансовий стимул є основною причиною вступу суб'єкта господарювання у фінансові відносини [6, с. 155].

Порівнюючи світову практику можна констатувати, що держави застосовують різні механізми, що допомагають стимулювати та підтримувати ВДЕ на національному рівні. Такі програми представлені такими засобами, як «зелений» тариф, «зелені» сертифікати, інвестиційна допомога, інноваційна діяльність, створення нових форм проведення торгів енергією генерованою із альтернативних джерел енергії, відшкодування певних майнових витрат направлених на ВДЕ, страхування, кредитування та інші стимулюючі засоби.

Щодо фінансових важелів, то В. Яцко, зазначає, що вони є спорідненими податкам, та можуть виражатись через їх використання, в якості інструментів (7, с. 161).

О. П. Кириленко вважає, що до фінансових важелів відносяться податки, обов'язкові збори, норми амортизаційних відрахувань, норми витрачання коштів в бюджетних установах, орендна плата, процент за кредит, дотації, субсидії, субвенції, заохочувальні фонди, штрафи, пеня, премії та ін. (5, с. 47). Таким чином, розглядаючи фінансові важелі в сфері ВДЕ можна розглядати наступні категорії:

- накладення ПДВ на імпорту продукцію ВДЕ;
- митні платежі;
- сплата земельного податку із земель зайнятих під генерацію енергії з альтернативних джерел енергії;
- сплата оренди за землі, що перебувають у державній та комунальній власності, які використовуються для спорудження об'єктів ВДЕ;
- звільнення від податкових зобов'язань у формі цільової надбавки підприємств з ВДЕ;
- звільнення від податку на прибуток підприємств ВДЕ (8, с. 67 – 71).

Проведений аналітичний огляд окремих наукових поглядів на фінансово-правовий механізм, який застосовується державою для розвитку галузі альтернативної енергетики, показує, що у науці зазначене питання розглянуто недостатньо. Однак для розгляду окресленої тематики необхідно спочатку визначити найбільш ефективну модель фінансово-правового механізму, який дозволить дослідити саме стимулюючі засоби в альтернативній енергетиці. Таким чином було виокремлено такі складові фінансово-правового механізму, як фінансово-правові важелі та стимули. В подальшому до кожної складової виокремлено належні стимулюючі та обмежувальні засоби, які сприяють розвитку альтернативних джерел енергії, що дозволить створити більш ефективну систему правового забезпечення у сфері альтернативної енергетики.

Список бібліографічних посилань

1. Про альтернативні джерела енергії : закон України від 20.02.2003 № 555-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 24. Ст. 155.
2. Лазебник Л. Щодо теорії фінансової політики: дослідження в координатах організаційно-економічних відносин. *Актуальні проблеми економіки*. 2006. № 9 (63). С. 51–64.
3. Райсберг Б. А. Современный экономический словарь / Б. А. Райсберг, Л. Ш. Лозовський, Е. Б. Стародубцева. 2-е изд. М. : Инфра-М, 1999. С. 512.
4. Ковалюк О. М. Фінансовий механізм організації економіки України (проблеми теорії і практики) : монографія. Львів : Вид-во центр. Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, 2002. 396 с.
5. Кириленко О. П. Фінанси (теорія та вітчизняна практика) : навч. посібник. Тернопіль : Екон. думка, 2000. С. 212.
6. Батищева С. Класифікація фінансових стимулів соціально-економічного розвитку. *Вісник Національної академії державного управління*. 2011. С. 152–160.
7. Яцко В. В. Фінансові важелі у системі державного регулювання підприємницької діяльності. *Торгівля, комерція, підприємництво*. 2010. Вип. 11. С. 160–163. URL: www.irbis-nbuv.gov.ua > irbis_nbuv > cgiirbis_64 (дата звернення: 24.10.2019).
8. Стимулювання відновлюваної енергетики в Україні за допомогою «зеленого» тарифу : посібник / Міжнар. фінан. корпорація // Держенергоефективності України : сайт. 2012. URL: <https://saee.gov.ua/documents/green-tariff.pdf> (дата звернення: 24.10.2019).

Одержано 27.10.2019

УДК 796.2

Олександр Анатолійович МОРГУНОВ,

кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри тактичної
та спеціальної фізичної підготовки факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ;
 <https://orcid.org/0000-0003-2259-3620>;

Олег Артурович ЯРЕЩЕНКО,

кандидат з фізичного виховання та спорту,
доцент кафедри тактичної
та спеціальної фізичної підготовки факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ;
 <https://orcid.org/0000-0002-2475-7572>

ОБҐРУНТУВАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС СПЕЦІАЛЬНИХ ПІДГОТОВЧИХ ВПРАВ КООРДИНАЦІЙНО-РУХОВОЇ СПРЯМОВАНОСТІ, ПОТРІБНИХ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТИХ УМІНЬ І НАВИЧОК, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРИМУСУ

На сучасному етапі реформування силових структур, в т. ч. системи МВС продовжують гостро стояти проблеми особистої безпеки громадян, вирішення яких залежить від професійних дій працівників Національної поліції України. За цих умов ефективність виконання службових завдань, зокрема здатність успішно протидіяти злочинцям безпосередньо залежить від рівня професійно-службової підготовленості майбутніх поліцейських.

Фізична підготовка працівників Національної поліції носить прикладний характер і проводиться з огляду на особливості професійно-службової діяльності (дільничний інспектор, охоронець, оперативний уповноважений, слідчий). В процесі навчання курсантам закладів вищої освіти Національної поліції приходить освоювати цілком